בְּתוֹךְ הַנַּחַל

דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, מְעוֹרְרִים, מְעִירִים וּמְחַזְּקִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר **בְּתוֹךְ הַנַּחַל** נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה נִמְצָאִים, וּמִתּוֹךְ נַחַל קָדוֹשׁ זֶה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נְפָשׁוֹת עַם יִשְׂרָאֵל הַצְּמֵאִים, שֶׁנִּשְׁמְעוּ עַל־יְדֵי הָאִי״שׁ אֲשֶׁר עַל הָעֵדָה, כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ, חִיּוּת נַפְשֵׁנוּ, רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָרַה״ג **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעְזֶער** שְׁלִיטָ״א

פרשת בהעלותך תשפ״ג [פנימי, בלתי מוגה]

ליל שבת קודש

בליל שבת קודש פרשת בהעלותך תשפ״ג, דיבר מו״ר שליט״א דיבורים נוראים ונפלאים על פי דברי רביז״ל בליקו״מ ח״א סי׳ כ״א המדבר מקדושת שבעת הנרות

פתח ואמר מו״ר שליט״א: שבת קודש **פרשת בהעלותך**, היא פרשת של הארת המנורה הטהורה בביהמ״ק, וידוע לנו מדברי הצדיקים (מובא רבות בדברי ה׳תולדות׳ הקדוש) שהתורה היא נצחית, היינו כל מצוות התורה הן נצחיות, וגם מצוה הדלקת המנורה - מגלה לנו רבינו ז״ל (ליקו״מ ח״א סי׳ כא) - היא מצוה תמידית הקיימת לעד ולנצח נצחים, כי בכל עת ורגע אדם יכול להדליק את המנורה שיש לו על פניו, ולזכות לחיים מאירים.

וכשאדם זוכה לאור - הוא זוכה לשמחה, כי אור ושמחה זה דבר אחד, וכמ״ש (משלי יג, ט) **״אוֹר צַדִּיקִים** יִשְׂמָח״; למה אדם מסתובב עצוב ומדוכא? כי חושך לו, אין לו טיפת אור בחייו, והוא מתחנן ומבקש ״תדליק לי נר, תאיר לי את החיים שלי, חשוך לי!״...

ואיך באמת זוכים לאור הזה? מגלה לנו רבינו ז״ל, שעל ידי קדושת שבעת הנרות אדם זוכה להאיר ימי חייו, המוח שלו מאיר, וממילא הוא זוכה לשמחה אמיתית בימי חייו.

קדושת העיניים - אדם צריך לקדש את העיניים שלו, איך? ע״י שיזכה לעיניים טובות, להסתכל על השני עם עין טובה, לראות את הטוב אצל השני, תמיד להסתכל במבט חיובי,

ועי״ז מתקיים (משלי כב, ט) **״טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ״** - זוכה להתברך בכל מיני ברכות וישועות נפלאות, כי יש לו הסתכלות טובה על האחר, ולא ח״ו לראות את הרע אצל השני, ולתת תוכחה וביקורת לשני, הרי רבינו אומר (ליקו״מ ח״ב סי׳ ח) שכשהמוכיח אינו ראוי להוכיח, לא רק שלא פועל לטוב, אלא גורם הפוך, חס ושלום, וצריכים להיזהר מאד שלא להוכיח את השני אלא רק מי שראוי להוכיח, ולהסתכל תמיד על הטוב שיש אצל השני.

[כאן פנה מו״ר שליט״א למקום ישיבתם של הילדים]: **כמה ילדים צריכים לדעת מזה, תמיד לראות את הטוב אצל השני, וזה הולך ביחד עם קדושת הדיבור - לא לנבל את הפה ח״ו, לשמור מאד מניבול פה, לשמור מאד מאד מלקלל, רחמנא ליצלן!**

ומזה נכנס מו״ר שליט״א בדבריו אל הילדים, בדברי תוכחה נעימים, בבחינת ״תּוֹכַחַת מְגֻלֶּה״ אבל ״אַהֲבָה מְסֻתָּרֶת״: **זה אכן נפלא ביותר שאנחנו זוכים ב״ה שילדים עושים כ״כ הרבה סיומים בתורה הקדושה - הן במשניות, הן בגמרא בבלי, ירושלמי, תוספתא, וכן בשאר לימודי קודש של התורה הקדושה, אבל צריכים לזכור שלימוד התורה מוכרח לבוא ביחד עם דרך ארץ! צדיקים אמרו: ״אמנם סיימת את הש״ס, אבל מה הש״ס לימד אותך?״... כי בוודאי זו זכות נפלאה שאדם זוכה להתמיד בתורה, ובפרט ילד, שזוכה לעשות סיומים בכל חלקי התורה הקדושה, אבל תזכרו טוב שזה מוכרח לבוא ביחד עם דרך ארץ, כי ״יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ״** (אבות ב, ב), **ואמנם הפירוש הפשוט הוא שטוב לצרף עם הלימוד גם עסק של פרנסה וכו׳, אבל אפשר עוד לבאר ״יפה תורה״ כשהיא באה ״עם דרך ארץ״, עם התנהגות טובה, לא שח״ו ילד יושב ולומד, ובאותו רגע הוא נותן מכה לילד השני... כמה צריכים לשמור מזה, ילדים יקרים! וכמה צריכים לשמור על פה נקי! פה קדוש! ילדים יקרים, זה מאד חמור להוציא דיבורים לא טובים מהפה, <u>אם קידשת את הפה שלך בלימוד התורה, אל תקלקל את זה ח״ו בניבול פה, תשמור על הפה שיהיה נקי וקדוש!</u>**

זו **קדושת העיניים** - להסתכל על הטוב שבשני, וזו **קדושת הפה** - לדבר דיבורים טובים וחיוביים, להישמר מדיבורים אסורים, **ב׳ קדושות אלו הולכות ביחד!**

וממילא עי״ז אדם זוכה **לקדושת החוטם** - סבלנות! אדם זוכה להאריך אפו, לא להתפרץ על הזולת, בבית הוא סבלן גדול, מדבר יפה אל האישה והילדים, משתדל שיהיה אווירה רגועה בבית, זוכה לאריכות אפיים!

וענין של **קדושת האוזניים** זה אמונת חכמים, וכמבואר בדברי רבינו בתורה זו, שזה ענין של (משלי כב, יז) ״שְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים״ - שאדם זוכה להטות אוזן לדברי הצדיק, זוכה לקבל ממנו את הלימודים הקדושים האלו, והוא מגיע בכל פעם מחדש, לא שהוא אומר ״בסדר, אני כבר יודע... אני מבין לבד... למדתי כבר, אני מסתדר״... תבוא בהתחדשות חדשה! כל פעם מחדש!

הנה השבוע הסתלק גאון עצום, ראש ישיבה גדולה, **רבי גרשון אדלשטיין זכר צדיק לברכה**, שהאריך ימים למעלה מגיל מאה, וזכיתי ללמוד אצלו תקופה [ומסתמא הוא היה אז בגיל חמישים שנה בערך], ואצלו ראו את ההתחדשות הזו, הוא היה באותה רעננות ממש עד סוף חייו, התמיד בתורה, והיתה אצלו מידת דרך ארץ באופן מופלא עד מאד, שזה מה שדיברנו מקודם, ילדים יקרים, שצריכים לשמור מאד מאד על ההתנהגות, להתנהג בדרך ארץ; זה לימוד שזוכים ללמוד מהצדיקים.

כל זה הוא ענין **קדושת שבעת הנרות**, שיש על הפנים של כל אחד ואחד מישראל מנורה קדושה, ועליך להדליק את הנרות האלו! לקדש אותם! ואז תזכה שיתחיל להאיר לך החיים באור נפלא ונערב עד מאד, שזהו ״**דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת**״ - ״פ׳ני ה׳מנורה״ הוא הקנה האמצעי, זה סובב והולך על הפ׳ה׳, שאדם יזכה לקדש אמרי פיו, ידבר דיבורים טובים וחיוביים, דיבורים קדושים, ועי״ז יקוים ״**הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ**״.

ואומר הפסוק ״**וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב**״ - ׳מקשה זהב׳ היינו

עקשנות דקדושה ששוויה יקר כמו זהב, היינו שאדם זוכה להתעקש על קדושת שבעת הנרות בעקשנות חזקה ואיתנה, וזה "עַד יְרֻכָּה" - ענין של קדושת הברית, "עַד פְּרֻחָה" - שיזכה לפרוח ולשגשג, כל זה ע"י שיהיה חזק מאד, שזהו "מִקְשָׁה הִוא"; כל זה ע"י שמקדש את שבעת הנרות הקדושים, וזוכה למנורה קדושה וטהורה על פניו תדיר.

וזה מה שמוצאים אצל יצחק אבינו, בעת שנשא את רבקה אמנו לאשה, אומרים חכמינו הקדושים שחזרו כל הדברים שהיו בעת חיי שרה, ואחד מהם הוא (בר"ר ס, טז): **כָּל יָמִים שֶׁהָיְתָה שָׂרָה קַיֶּמֶת הָיָה נֵר דּוֹלֵק מִלֵּילֵי שַׁבָּת וְעַד לֵילֵי שַׁבָּת, וְכֵיוָן שֶׁמֵּתָה פָּסַק אוֹתוֹ הַנֵּר, וְכֵיוָן שֶׁבָּאת רִבְקָה חָזַר**; דהיינו, שבכל משך ימות השבוע היה הנר של ערב שב"ק דולק - עד ער"ש הבאה, ולכאורה הוא פלא גדול, ולפי דברי רבינו העניין מובן מאד, כי אדם שזוכה לקדושת שבעת הנרות, הוא זוכה שיש לו נר הדלוק תמיד, בכל משך ימות השבוע הוא לאור הנרות הקדושים המאירים על פניו - עיניים, אוזניים, חוטם ופה, שהם שבעת שערי המוח, שעל ידם זוכה האדם לחיים מאירים ושמחים.

כי נר שבת מדליקים משום 'שלום-בית', והטעם הפשוט, כי אם יהיה חושך, אחד יִתָּקַע בשני, ויהיו מריבות... על כן תיקנו להדליק בכל ערב שבת נרות לכבוד שבת, אך מובן נוסף יש בזה: **על ידי שתזכה להארת הנרות הקדושים שיש לך על הפנים שלך, עי"ז בוודאי תזכה לשלום, כי זה השלום האמיתי! הדלקת נרות שבת בא להזכיר אותך על הנרות הקדושים שיש לך על הפנים, ובא לעורר אותך שתזכה לקדשם ולהדליקם ג"כ ולזכות לאור החיים!**

וזהו הנפסק בנר חנוכה (שבת כג.): **הַדְלָקָה עוֹשָׂה מִצְוָה**; לענייננו, היינו הדלקת המנורה הטהורה שעל פניך, כבר בזה אתה "עושה מצוה", ומאיר חייך באור יקרות.

וזהו מנהג צדיקים, שלפני כל מיני מצוות וכו' מדליקים נרות, כגון סעודות מצוה וכו', מדוע? עפ"י האמור מובן מאד, כי כל זה בא להזכיר לך על הנרות הקדושים שקיימים על הפנים שלך, ואתה רק

צריך להדליק אותם, לקדש אותם ולהאיר ימיך ושנותיך על ידם!

רבינו הקדוש הוא המנורה הטהורה המאירה באור חזק ונפלא, והוא מזכה אותנו שגם אנחנו נזכה להדליק את הנרות שיש לנו, שנזכה שהם יאירו לנו את החיים על ידי שנקדש אותם!

ובתורה זו - **תורה כ"א**, מביא רביז"ל את הפסוק (תהלים קלט, ה) **"אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי"**, ומפרש רבינו שם שתחילה צריך ענין של 'אחור' ורק אח"כ ענין של 'קדם' וכו', ע"ש. ונראה לומר בפשטות, שזה סובב והולך על ענין **קדושת הפה**, שחלק עיקרי הוא ליתן תודה והודאה להקב"ה על כל מה שעשה עמו עד עתה - שזה ענין של **'אחור'**, ואח"כ לבקש על העתיד, שזה ענין של **'קדם'**, צריכים את שניהם, וכשאדם זוכה להודות להקב"ה - בזה ממשיך על עצמו שפע לעתיד.

שזה ענין אמירת ברכות הנהנין בכוונה, שאז זוכין לברך להקב"ה ולהודות להקב"ה על כל השפע שמשפיע עלינו, ובפרט אם מישהו עונה "אמן" על הברכה - איתא בזוה"ק שזה כחותמת ע"ג איגרת, שהנה אמרת ברכה, וענית ה"אמן" ע"י מישהו אחר זה כמו חתימה על האיגרת; **איזו זכות לאדם הזוכה לברך בכוונה, ולזכות את האחר בענית "אמן"!**

היום הוא ההילולא של **הגאון הקדוש רבי חיים מוולאזי'ן** זי"ע, שהוא היה התלמיד הגדול של הגר"א זי"ע, וחיבר ספר "נפש החיים" המלא בדברי קבלה וכו', דברים נפלאים מאד.

מסופר עליו, שהיה לו מנהג וגדר קדוש, שהוא לא היה מברך איזו ברכה - בלי שהיה מישהו שעונה "אמן" על ברכתו.

והנה, בברכות המצוות שעושים בביהכנ"ס - זה יותר קל, כי יש אנשים הנמצאים, ויכולים לענות אמן, אבל בבית זה יותר קשה, אבל הוא היה מחזיק במנהגו בכל תוקף.

ארע פעם שהוא קם לחצות לילה, והיה צמא מאד מאד, אבל כל בני הבית ישנו, והוא לא היה מוכן להעיר מישהו בשביל זה.

[היתה קפידה גדולה אצל צדיקים שלא להעיר מישהו אחר, אתה אמנם קיבלת על עצמך הנהגה קדושה, ובאמת זה גדר נפלא מאד, אבל למה שזה יבוא על חשבון אחרים?... לך לעצמך תנהג ככל חפצך, רק שלא יבוא על חשבון אחרים... ועל כן לא רצה ר׳ חיים להעירם].

והנה, הרגיש ר׳ חיים שהוא צמא ביותר, והיה ממש בכלות הנפש, אך אחז היטב בהנהגתו בקודש, ולא הכניס טיפת מים לפיו.

כעבור זמן מה שומע ר׳ חיים נקישות בדלת, הוא פותח את הדלת והנה ניצב לפניו אחד מבחורי הישיבה... [הרי ר׳ חיים נקרא ״אבי הישיבות״, הוא החל את הישיבה בוולאזי׳ן, וממנו התחיל המושג של ׳ישיבה׳ – שלומדים בחורים במקום אחד וכו׳].

״יש לי שאלה חזקה מאד בלימוד, לא יכולתי להמתין למחר, על כן הגעתי עכשיו אל הראש ישיבה, בשעה זו, תמחלו לי״, אמר הבחור.

ר׳ חיים שמח עד למאד, אמר להבחור ״זה בסדר גמור, רק עוד דקה״, תיכף ומיד ברך על המים ״שהכל״, הבחור ענה אמן, ובאותה הזדמנות גם הזדרז לברך ״נפשות״, ואחר שענה ״אמן״ שאל את הבחור מה שאלתו, דיברו בלימוד, ונפרד ממנו לשלום.

בעוד הבחור בביתו, הודה לו ר׳ חיים בכמה מיני שבח והודאה, ״אתה ממש הצלת את החיים שלי!״ אמר לו, כי כאמור, הוא היה כבר במצב שהיה מוכרח לשתות מים לצמאו, ונתן לו יישר כח גדול כמה וכמה פעמים בעת שהיה בביתו.

גם למחרת בבוקר, עדיין היה שרוי בשמחה מופלאה על המופת שאירע עמו, והוא שוב ניגש לאותו בחור, והודה לו מקרב לב על שאיפשר לו לשתות את המים ע״י ענית אמן על ברכתו [צדיקים רגילים לכאלו מופתים הנעשים עמהם, אך לא פסק מלהודות לאותו בחור שנשלח בשביל זה].

אך כאן ארע דבר פלא, הבחור המדובר לא ידע במה מדובר... הוא הגיב בפליאה: ״מחילה, אבל איני יודע מה ראש הישיבה אומר, מתי באתי אליכם בלילה? אינני יודע מה אתם מדברים״...

אח"כ הסביר ר' חיים את העניין, כי כאשר היה כ"כ צמא, אך שמר על גדרו שלא לברך עד שמישהו יענה אמן, ראו משמים את עקשנותו, ושלחו לו משמים שליח - אליהו הנביא או מישהו אחר - בדמות אותו בחור מהישיבה, כדי שיבוא בתור "לשאול שאלה", ועי"ז יזכה את ר' חיים שיוכל לברך ולשתות... [ואמרו אז, שכנראה הבחור הזה היה באמת בחור מתמיד וכו', אם זכה שיתחפש בדמותו שליח מן השמים].

היוצא מהסיפור, כמה צריכים להיזהר בברכות הנהנין, וכמה זכות היא שעונים אמן על הברכה, והכל הוא ענין נתינת שבח והודאה להקב"ה על כל השפע קודש שמשפיע לנו, ובכך זוכים לקדש את הפה, שהוא חלק עיקרי משבעת הנרות.

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה באמת להחדיר לימודים אלו היטב בליבנו, לזכות לקדושת שבעת הנרות, להיות מקורבים לרבינו, שהוא המנורה הטהורה המאירה, ולזכות בקרוב להארת הגאולה בביאת משיח צדקנו, אמן!

***

בוקר שבת קדש

בבוקר שבת קודש פרשת בהעלותך תשפ"ג, דיבר מו"ר שליט"א דיבורים נוראים ונפלאים בסיפו"מ של רבינו, מעשה ב' – ממלך וקיסר

לשון רבינו ז"ל בסיפורי מעשיות:

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה מֶלֶךְ אֶחָד, וְהָיָה בּוֹנֶה לוֹ פָּלָטִין עַל הַיָּם, כִּי שָׁם הוּטַב בְּעֵינָיו לִבְנוֹת פָּלָטִין מֵחֲמַת אֲוִיר הַיָּם. וְהַסְּפִינוֹת הוֹלְכוֹת שָׁם. וְהִיא (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל) הָיְתָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם, וּבָאתָה סָמוּךְ לַפָּלָטִין שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל. וְהַמֶּלֶךְ הִבִּיט וְרָאָה סְפִינָה בְּלִי מַנְהִיגִים, וְאֵין שָׁם אֲנָשִׁים, וְסָבַר שֶׁהוּא טוֹעֶה עַצְמוֹ. וְצִוָּה לַאֲנָשָׁיו, שֶׁיִּסְתַּכְּלוּ, וְרָאוּ גַּם־כֵּן כֵּן, וְהִיא נִתְקָרְבָה אֶל הַפָּלָטִין. אַחַר־כָּךְ הִתְיַשְּׁבָה עַצְמָהּ: לָמָּה לָהּ הַפָּלָטִין? וְהִתְחִילָה לַחֲזֹר. וְשָׁלַח הַמֶּלֶךְ וְהֶחֱזִירָהּ וְהֵבִיאָהּ לְבֵיתוֹ.

פתח ואמר מו"ר שליט"א: אנחנו אוחזים בסיפור ממלך וקיסר, ומספר רבינו: **וַיְהִי הַיּוֹם** - פעמים רבות בספר סיפורי מעשיות משתמש רבינו עם הלשון "ויהי היום", והעניין הוא, כי איתא בזוהר הקדוש (בא לב:): "**וַיְהִי הַיּוֹם**" דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֵים לְמִידָּן עָלְמָא; והנה אנחנו מתקרבים לימי ר"ה הקדושים, ובאמת צריכים לחשוב כבר על ענייני ר"ה - להיות אצל רבינו על ר"ה, לזכות לראות בשלימות בנין אמונתינו באומן, צריכים לזה המון תפילות, ולזה עתה אנו מתעוררים, להכין עצמנו ע"י הרבה תפילות ובקשות שנזכה לבוא לרבינו לחיים ולשלום על ימי ר"ה הקדושים, שהדרך תהיה קלה ונוחה, ונגיע לשלום, ונפעל שנה טובה ומבורכת בכל העניינים; בשביל זה צריכים תפילות!

וְהָיָה מֶלֶךְ אֶחָד - הוא היצר הרע, הנקרא "מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל" (קהלת ד, יג), **וְהָיָה בּוֹנֶה לוֹ פָּלָטִין עַל הַיָּם, כִּי שָׁם**

הוּטַב בְּעֵינָיו לִבְנוֹת פָּלָטִין מֵחֲמַת אֲוִיר הַיָּם. וְהַסְּפִינוֹת הוֹלְכוֹת שָׁם - "הים" הוא ים החכמה, היינו השגת אלקותו יתברך, מה הכוונה "השגת אלקות"? להכיר את הקב"ה כאן בזה העולם, ולמצוא את אלקותו יתברך מכל דבר ודבר שישנו בבריאה, ולהכניס היטב בדעתו שכל מה שעובר עליו - הכל מגיע מהקב"ה, ועליו להשליך עצמו לגמרי אליו יתברך; זה נקרא **'ים החכמה'** - השגת אלקות, ובוודאי ששם היצר הרע בונה לו את הפלטין שלו, כי הוא אורב תמיד על האדם לבל יזכה לזה, ומכניס בו תמיד את ההפך מזה, אך צריך להיות חזק ואיתן נגדו, לדעת היטב שכל דבר בזה העולם מושגח בהשגחה פרטית, ועליך להשליך עצמך לגמרי אליו יתברך.

ובפרט כן הדבר בענייני שידוכים, שאדם צריך להשליך כל יהבו אליו יתברך, ולדעת שיש לו את השידוך שלו, הוא איננו יודע מה בדיוק, ועל כן מה שיסובבו משמים - זה מה שמגיע לו, ואל ידחה שום שידוך בטענה של כסף, כבוד, יחוס, יופי, **מה אתה יודע ומבין בעניינים אלו?! אתה צריך להיות מוכן!**

כמובן, לא מדברים מבעלת מום ח"ו, אלא מדברים משידוך שמציעים לך, ואתה דוחה מכל מיני סיבות וטענות שונות, בחור חושב שהוא הכי יפה, הכי מוצלח, הכי למדן, הכי חכם, ולכן דוחה כל מיני הצעות שמציעים לו, בשעה שעליו להשליך עצמו לגמרי אל הקב"ה, ושמצידו הוא יהיה מוכן, בחור/ה צריך/ה לומר: "אני מצידי מוכן/ה; מצידי אין מניעה!".

ובחור צריך להתפלל תמיד: **רבש"ע, תזכה אותי להתחתן עם הזיווג השייך לי משורש נשמתי, משׁשת ימי בראשית!** כי הרי איתא במדרש (בר"ר סח, ד) גבי מטרונה אחת ששאלה את רבי יוסי בר חלפתא מה עושה הקדוש ברוך הוא משׁשת ימי בראשית, ענה לה: "יוֹשֵׁב וּמְזַוֵּג זִוּוּגִים, בִּתּוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי, אִשְׁתּוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי, מָמוֹנוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי", ומסיים שם המדרש: "כַּלָּשׁוֹן הַזֶּה הֱשִׁיבָהּ רַבִּי יוֹסֵי בַּר חַלַפְתָּא, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב וְעוֹשֶׂה סְלָמוֹת מַשְׁפִּיל לָזֶה וּמֵרִים לָזֶה, וּמוֹרִיד לָזֶה וּמַעֲלֶה

לָזֶה"; ולכאורה מה ענין הסולמות בענייני שידוכים?

הביאור בזה הוא, כי ידוע ש'סולם' גימטריא 'קול', הוא הקול הקדוש שיש לכל אחד ואחד, שהוא מוסר עצמו לגמרי בידיו של הקב"ה: **רבש"ע, אני משליך עצמי עליך, תשלח לי את השידוך השייך לשורש נשמתי!**

ועל ידי שיהיה חזק באותו 'קול' קדוש, זה יזכה אותו ל'סולם' קדוש, ומה ענין סולם אצל שידוך? כי הנה יציעו לך הצעה מסוימת, ואתה חושב לעצמך כל מיני מחשבות של ישות - "אני חכם, מוצלח, יפה, מתמיד, בעל יחוס, לא מתאים לי השידוך הזה"... אז לכן מביאים לך סולם, תרד קצת מהגובה שאתה נמצא בו, תכיר את מקומך, תקיים (יבמות סג.) **"נחות דרגא"**, ועי"ז ממילא **"נסית איתתא"** בקדושה ובטהרה.

וכן הוא לאידך גיסא, בחור חושב שהוא כבר ממש למטה, עמוק מאד בשאול תחתית, ומה עצה יש לו?... **תשתמש ב'סולם' הקדוש - הוא ה'קול', ועל ידו תזכה לעלות בסולם, אט אט לעלות עוד ועוד מהמקום שאתה נמצא בו, ובכך תזכה במהרה למצוא זיווגך המוכן לך מששת ימי בראשית...**

זה ענין השידוכים, שעל זה בעיקר צריכים את ביטול הישות, ולהשליך עצמו אליו יתברך.

וכלל גדול מסור בידינו ממוהרא"ש הקדוש: **בכל פעם שמדברים משידוכים וממציאת הזיווג, כן הוא גבי שלום בית; זה לא נגמר בסגירת שידוך, אלא העניין הזה ממשיך תמיד! אם התחתנת, ויש מהפכה בבית, מחלוקת ומריבות, מה פעלת?!... בן אדם חושב "עדיף שהייתי נשאר לבד", רחמנא ליצלן, משא"כ כשזוכים שיש גן עדן בתוך הבית, אהבה הדדית, הבנה הדדית, ממילא זה "מציאת הזיווג" בכל פעם מחדש...**

וזה עובר אוטומטי אל הילדים; **כשההורים חיים יחד באהבה והבנה הדדית, בזה יכולים להשפיע טוב גם על הילדים, משא"כ כשאין שלום ואהבה בין ההורים, מה רוצים אח"כ**

מהילדים?!... ורואים את התוצאות אח"כ...

כשיש חוסר שלום בית, בפרט אצל זוגות צעירים, אם עושים בדיקה דור אחד לפני - רואים שאצל ההורים ג"כ יש חוסר שלום בית, וזה עובר באופן ישיר אל הילדים...

וכמו שרואים בחוש בתלמוד תורה, שיש כל מיני בעיות עם הילד, וכשמתקשר המלמד אל ההורה כדי לשוחח עמו למצוא דרך איך להביא פתרון גבי הילד, מיד ההורה מתפרץ "זו האשמה שלך, אתה צעיר, אין לך ניסיון" וכו', דבר ראשון: זו כפיות טובה, הרי אתה נמצא עם הילדים אולי שעות ספורות, רק בשבת (ביום חול הם הולכים בבוקר לת"ת, ובערב הם כבר ישנים...), וכבר אתה לא מסוגל, ופה יושב מלמד עם הבן שלך שש-שבע שעות ביום, ומתמודד אתו בכל מה שצריך, וזו התגובה שלך?! הרי העניין הזה גובל ברשעות, ה' ישמור!

דבר שני: הרי כל מה שהילד עושה בחוץ - הוא רואה ושומע זאת בבית, וכדברי חכמינו הקדושים (סוכה נו:)

"שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה" - מה שילד מדבר בחוץ זה או מהאבא או מהאמא! א"כ הרי זה בא מהבית, נמצא אפוא שיודעים בדיוק מה עובר בבית ע"י מה ששומעים מהילד... וכי זה מה שאתה מגיב במקום לומר למלמד "אתה צודק, צריך לדבר על זה, למצוא פתרון, בוא נתיישב איך נסדר את העניין" וכו', זו התגובה שלך - להתפרץ?! הרי זו רשעות ממש!

היוצא מדברינו, שצריך מאד לשמור על הרוגע והשלוה בבית, וממילא זה עובר ישירות אל הילדים, **כשההורים חיים באהבה ושלום יש הכלי המושכר לחנך ילדים, וכשאין את זה - ההפך ח"ו...** וצריכים מאד מאד לשמור בזה, ואם המלמד מתקשר גבי הילד - לענות סבלנות, למצוא דרכים לשפר ולתקן, ובשום פנים ואופן לא לענות למלמד באופן הנ"ל, רח"ל, כי זה חמור מאד.

מספר רבינו: **וְהִיא (הַיְנוּ הַבַּת קַיְסָר הַנַּ"ל) הָיְתָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם** - וכאמור, זה "ים החכמה", היינו "השגת אלקות", שאדם זוכה לדעת בידיעה ברורה שכל מה שעובר עליו - זה מהקב"ה,

וּבְאתָה סָמוּךְ לַפָּלָטִין שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ״ל - שהוא היצר הרע כנ״ל, ״מלך זקן וכסיל״, שאורב לאדם דיקא על הים, ודיקא שם מנסה לגרום לו שלא יזכה להגיע ל״ים החכמה״, רחמנא לצלן.

וְהַמֶּלֶךְ הִבִּיט וְרָאָה סְפִינָה בְּלִי מַנְהִיגִים, וְאֵין שָׁם אֲנָשִׁים, וְסָבַר שֶׁהוּא טוֹעֶה עַצְמוֹ - כי באמת הוא פלא גדול, איך תהא ספינה על הים ללא מנהיגים כלל, ועל כן סבר שהוא טועה עצמו, וְצִוָּה לַאֲנָשָׁיו שֶׁיִּסְתַּכְּלוּ וְרָאוּ גַּם־כֵּן כֵּן - היינו שהיא ספינה ללא מנהיגים, וְהִיא נִתְקָרְבָה אֶל הַפָּלָטִין - בת הקיסר החלה להתקרב אל המקום של היצר הרע, אך אַחַר־כָּךְ הִתְיַשְּׁבָה עַצְמָהּ: לָמָּה לָהּ הַפָּלָטִין? וְהִתְחִילָה לַחֲזֹר - כי הבינה שהוא לא מקום טוב, ועל כן החליטה לחזור, וכמו שכבר זכתה להינצל מבן המלך וכו׳ כנ״ל, שברחה מהם, כי מהיצר הרע צריכים לברוח! לנוס ולברוח!

אבל אפילו שהתחילה לחזור, המלך כבר ראה אותה כנ״ל, וְשָׁלַח הַמֶּלֶךְ לילך אחריה, וְהֶחֱזִירָהּ וְהֵבִיאָהּ לְבֵיתוֹ - היינו שתפס אותה אצלו, רחמנא לצלן.

וכאן מגלה רבינו לימוד נפלא ונחוץ לכל אחד ואחד: בת הקיסר היתה על הספינה, והיא אכן היתה על הים, היינו ים החכמה כנ״ל, אבל בכל זאת לבסוף נתפסה אצל היצר הרע, מדוע? התשובה היא: **הספינה היתה בלי מנהיגים!**

אדם מוכרח שיהיה לו מנהיג - רבי, צדיק, מורה דרך, שיורה לו הדרך ילך בה והמעשה אשר יעשה! אם אדם נמצא לבדו, זו סכנה גדולה שיפול במצודתו ורשתו הטמאה של היצר הרע, הס״מ! ואפילו שנמצא בתוך הים, והוא גם יודע שנקלע לסביבתו של היצר הרע, וכבר שם פעמיו לחזור ולשוב, בכל זאת הוא נתפס ברשתו, ולמה? **׳כי הספינה בלי מנהיגים׳** - אין לו מנהיג קדוש שיוכל לקבל ממנו הדרכה!

והדרכה צריכים בכל העניינים שרק יש - חינוך ילדים, שלום בית, שידוכים, פרנסה, וכי אתה יודע את הכל מעצמך?!... הצדיק לא מחפש שתבוא אליו, תיכנע תחתיו, תתן לו

כבוד, תביא לו כסף, הצדיק מחפש איך לתת לך חיים מאירים! איך שתזכה לחיים טובים! שתצא כבר מכל הבלבולים והחושך שלך, ותתחיל להאיר את החיים שלך! זה מה שהצדיק מחפש!

ומאמר ידוע הוא מצדיקים: "במקום שאין מנהיג, הס"מ נהיה המנהיג שם" - כי אם יש מקום שבו לא רוצים לקבל מנהיג, הם אומרים "פעם היה; עכשיו כבר לא צריכים... אנחנו מבינים לבד... אנחנו מסתדרים כבר מעצמנו" וכו', שם הס"מ בעצמו הוא המנהיג, רחמנא לצלן; כמה צריכים להישמר ממקום כזה, ולהתקרב אך ורק למחנה הקדושה של הצדיק!

והתפקיד של האדם הוא: לזרוק את השכל שלו לגמרי; מה נקרא 'לזרוק את השכל'? להסיר מעליו כל מיני חכמות שונות ומשונות, השכלות ורעיונות, תקיים מה שרבי נתן עשה כשהוא התקרב לרבינו, הוא העיד על עצמו: "רוקנתי את שכלי לגמרי; רבינו אמר דיבור? עוד חתיכת שכל, עוד דיבור? עוד חתיכת שכל!"...

ממי מדברים פה? הרי כשרבי נתן התקרב הוא היה בקי בכל הש"ס, ולא בכל הש"ס בלבד - אלא בכל תוספות שבש"ס! אברך צעיר - בסביבות גיל עשרים - יודע בע"פ כל תוספות בש"ס!

לא בחינם לקחו חמיו הגדול לחתן, הוא התבטא שהוא ראה הרבה גדולים וחשובים, אבל אחד "עם צוואר חלק" - כך התבטא, "זה רק רבי נתן!"...

ור' נתן הסתובב והסתופף בצל צדיקי הדור - הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, הרה"ק מנעשכיז זי"ע, הרבי ר' זושא זי"ע, אבל הוא הרגיש "חסר לי משהו"... וכשהוא הגיע לרבינו, הוא הרגיש וראה את האור של רבינו, והתמלא חסרונו...

והוא התקרב לרבינו בהתקרבות אמיתית של ביטול עצמי מכל וכל, ואודות רבי נתן נשאר לנו את כל האור של רבינו, וכמו שהעיד רבינו בפירוש: "אלמלא ר' נתן לא היה נשאר ממני אפילו עלה אחד של גניזה!"... רבינו לא אמר 'מליצות', כל דבר שאמר רבינו היה מדוקדק

בדקדוק נפלא, ואם כך אמר רבינו - כן הוא ממש, שרק בזכות ר' נתן נשאר לנו את כל האור של רבינו!

והכל - בזכות הביטול שהיה לו, שרוקן את שכלו לגמרי, וכך אדם צריך לעשות - לזרוק את השכל לגמרי, לא לבוא עם כל מיני חשבונות וחכמות והשכלות, אלא בתמימות ופשיטות, להתקרב להצדיק, ולזכות לקבל את עצות הצדיק, שהן עצות אמת, עצות מעלמא דאתי (ליקו"מ ח"א סי' ז; ליקו"מ ח"א סי' נד), שאדם זוכה לחשוב בעלמא דאתי, היינו שזוכה תמיד לעשות חשבון הנפש "האם מה שעכשיו אני הולך לעשות יצא לי מזה טוב בעלמא דאתי?" וכך זוכה להישמר מכל מיני דברים לא טובים.

זו מעלת התקרבות לצדיקים, שהם מורים לאדם את הדרך בה ילך, ואדם צריך להשליך כל שכלו לגמרי ולהתקרב אל הצדיק, וכדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' קכג) בלשונות מאד חריפים על התקרבות אמיתית לצדיק: **העיקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל** (ספרי פרשת שופטים): **'אפלו אומר לך על ימין שמאל' וכו'. ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור.**

כשאדם שומע זאת, מיד תמה: "מה זה שהצדיק אומר לי על שמאל שהוא ימין ואני צריך להאמין, הרי אני יודע בבירור ששמאל זה שמאל וימין זה ימין, ומה פה צריכים להשליך את השכל?" **התשובה היא: כשאתה זוכה להתקרב אל הצדיק, הצדיק מגלה לך שמה שאתה חושב שהוא 'ימין' - טוב והגון, זה בכלל 'שמאל' - דרך לא טובה, ומה שאתה חושב שהוא 'שמאל' - דבר שלילי, הצדיק מגלה לך הפוך, שדווקא זה הוא 'ימין' - דרך ישרה ובטוחה, וזה נקרא "שאומר לך על שמאל שהוא ימין" וכו', היינו שאתה חושב שמוח דעתך על דבר מסוים שהוא ימין, בא הצדיק ואומר לך שזה בכלל שמאל... וכך להפך, ועליך להשליך כל החכמות,**

לסלק את כל ההשכלות, ולהאמין בדברי הצדיק!

וכשאדם זוכה לזה, הוא ניצול מרשתו הטמאה של היצר הרע - הס"מ, וכאן בסיפור, הבת קיסר לא זכתה לזה, והספינה - שזו הנשמה, וכמו שכתוב אצל יונה (א, ה) "וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה", ואיתא בזוה"ק שזו נשמת האדם - היא עלולה לבוא לידי מכשולים רבים בים, או ליפול בידי אנשים לא טובים, כמו שרבינו מספר פה, או שפתאום נתקעת באיזה קרחון ויכולה לטבוע רח"ל... אך אדם שזוכה להיות מקורב לצדיק, לקבל כל דבריו, לציית ללימודיו, בזה זוכה לנהוג ימי חייו על משכנות מבטחים, זוכה להיות ב"ים החכמה" - לדעת בידיעה ברורה שהכל מאתו יתברך, לזכות ל"השגות אלקות", וזוכה להינצל מכל מיני דברים לא טובים, להיות שמור מרשתו הטמאה של הס"מ, וזוכה להאיר ימי חייו - שזה מה שקראנו עתה בתורה: "בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת" - אלו הם שבעת הנרות שיש במנורה הטהורה הנמצאת על פני האדם (ליקו"מ ח"א סי' כא), ואשרי הזוכה להיות מקורב לרבינו, שהוא המנורה הטהורה המאירה, ולזכות לקבל ממנו את האור הזה!

הרי רבינו סיפר במעשה האחרון בסיפו"מ על הז' קבצנים, ומבואר שאלו ז' הקבצנים ג"כ מכוונים לאותם ז' נרות שיש על פני האדם, והלימוד בזה, שכשאדם זוכה להיות מקורב לצדיקים - הוא זוכה לקבל את האור הזה, וכך מאירים לו ימי חייו עלי אדמות, זוכה לשלום בית אמיתי, חינוך ילדים בקדושה ובטהרה, ויש לו גן עדן בזה העולם.

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה לשמוח עם ההתקרבות שלנו לרבינו ז"ל, ולהכניס בעצמנו הלימודים של רבינו ז"ל, עדי נזכה בקרוב לראות בגאולתנו השלימה, אמן ואמן!

***

"בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ"

הגיליון הקדוש יוצא לאור לעלוי נשמת

פאינה פרידא בת יעקב ע"ה
נלב"ע **אסרו חג שבועות - ז' סיון תשע"ז**

אמיל בן אברהם ז"ל
נלב"ע **ט"ו סיון תשע"ז**

יהי רצון שיזכו לעלוי נשמה אמיתי בזכות פעולותיהם הקדושות של צאצאיהם שהותירו אחריהם ברכה, ובגן עדן תהא מנוחתם, אמן ואמן!

* * *

"בִּרְעוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ"

בסייעתא דשמיא, בימים הקרובים, תושלם מלאכת העימוד והסידור של הספר הקדוש "דרכי איש"!

ניתן עדיין לזכות ליטול חלק בהדפסת הספר טרם סגירתו לדפוס – דוא"ל:
s0584563404@gmail.com